

Een moord in het Ruwenbos

Jan Wiefker

Ongeveer ter hoogte van de kruising A35, Usselerrondweg en de Broekheurnering lag vroeger het Ruwenbos. De kleine bomengroep die er nu nog staat, zou daarvan wel eens het restant kunnen zijn.

Dit ter inleiding op het nu volgende bericht in de Twentsche Courant van zaterdag 6 juli 1850.

§ ENSCHEDE, 2 Julij. Gisteren morgen ongeveer 7 en een half uur werd in de aangrenzende Gemeente Lonneker, op een half uur afstands van deze stad in den zoogenaamden Ruwenbosch, gevonden het lijk van den landbouwer Gerrit Bult, wonende in de gemeente Lonneker, welke naar het schein, gewelddadig was om het loven gebragt; deze G. Bult, was zondag morgen, 30 Junij, met eene maud met boter ter verkoop naar Enschede gegaan, en nadat zulks had plaats gehad tegen den middag wederom huiswaarts gekeerd. — Onderweg nu gekomen zijnde in den Ruwenbosch, moet hij aldaar zijn aangevallen, en heeft men hem de hersenen totaal verbrijzeld. Opmerkelijk was het dat de broekzak van den overledene, waarin waarschijnlijk, eenige stuivers aan geld is geweest, was omgekeerd en naar buiten getrokken. De daders zijn voor als nog niet bekend, de overledene was gekuwd, en op zijn gedrag viel niets aantemerkten, wij hopen dat de dader of daders worden opgespoord op dat de wettverdiende straf voor deze misdaad op hen konde worden toegepast.

Enkele weken later bracht de krant het nieuws van de arrestatie en overbrenging naar Almelo van Antonie en Willem O. (vader en zoon), fabrieksarbeiders te Enschede, verdacht van manslag op G. Bult. Vergenoegd werd vastgesteld dat het dankzij de ijverige nasporingen van politie en justitie was gelukt de vermoedelijke daders van deze afschuwelijke misdaad in handen te krijgen.

Geseponeerd

De krant had echter te vroeg gejuicht. Eind 1850 kwamen de verdachten weer op vrije voeten want het bewijs in deze zaak was, naar de mening van de officier van justitie, hoogst zwak en ongenoegzaam ter hunner veroordeling om vrijspraak te voorkomen. *Mochten beklagden*, aldus de officier *zich nu à l'abri (gevijwaard) van alle vervolging ten dezen wanende, zich meer bepaald over den bedoelden*

moord uitlaten of getuigenverklaringen meer licht omtrent deze nog duistere zaak verspreiden dan zou justitie andermaal tot vervolging kunnen overgaan. De politie diende de heren dus nauwlettend in de gaten te blijven houden. Aangezien ik geen nieuwe gegevens van na 1850 op het spoor ben gekomen, is het denkbaar dat de zaak Bult is geseponeerd. Maar wie weet, heb ik toch iets over het hoofd gezien.

Over het onderzoek in het jaar van de moord, vond ik in de archieven in het Enschedese gemeentehuis nog enkele brieven.

Verdere verklaringen

Een zekere Engbert E. beweerde getuige te zijn geweest van de moord. Na hun snode daad hadden de daders hem bedreigd als hij erover zou praten. Bij zwijgen echter waren hem een nieuwe pet en een paar klompen in het vooruitzicht gesteld. Justitie hield het er op, dat E. wel iets zou

hebben kunnen gezien doch hechtte verder weinig geloof aan 's mans "praatjes en verdichtzels". De officier van Justitie en de burgemeester van Lonneker blijken voor deze zaak nog een keer de grens te zijn overgegaan voor een gesprek met de Ambtman van Gronau en Epe. Dank zij diens afwezigheid weten we wat men daar wilde bespreken want de vraag werd nu schriftelijk voorgelegd en de tekst ervan in het kopieboek opgetekend. De verdachten van de moord hadden in Almelo, zo lezen we tot onze verbazing, hun misdrijf bekend (tegenover medegevangenen?) en daarbij opgegeven dat er op dat moment twee Pruisische onderdanen waren langs gekomen. Dat zouden, aldus burgemeester Greve, smokkelaars geweest kunnen zijn en wel wönners (zeg maar pachters) van, of althans in dienst van een zekere Verspool. Verzocht werd een onderzoek in de omgeving van Gronau en Glanerbrug in te stellen om deze mogelijke getuigen op te sporen. Een reactie van de Ambtman kon ik echter niet vinden, misschien wel omdat de in ambtelijk Nederlands geschreven brief in Gronau onbegrepen terzijde is gelegd.

Het slachtoffer, Gerrit of Gerd Bult, 33 jaar oud, was getrouwd met Aleida Smienk en had een bijna tweejarig zoonje Jan. Gerd zelf kwam uit Gildehaus als zoon van wever Berend Bult en Janna Barenhorst.

De moord is vermoedelijk gepleegd met twee elzenstokken. Deze knuppels werden bij het lijk van Bult aangetroffen.

Bewoners van de nieuwe wijk Ruwenbos hoeven het niet eng te vinden om te wonen op de plaats waar zich 146 jaar geleden een drama afspeelde. Volgens personen die beter kunnen weten dan ik lag het oude Ruwenbos een stuk zuidelijker dan de nieuwe wijk van die naam.